

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 469/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12Cpr/2/2017 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/3/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12Cpr/2/2017 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/3/2021. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie spolu vo výške 12 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresnému súdu Bratislava III bola 12. januára 2017 doručená antidiskriminačná žaloba sťažovateľky a ten o nej rozhodol rozsudkom sp. zn. 12Cpr/2/2017 z 26. augusta 2020, ktorým žalobu v časti zamietol (výrok I), v časti zastavil (výrok II právoplatný 30. októbra 2020), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania (výrok III právoplatný 30. októbra 2020) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV). Proti výrokom I a IV rozsudku okresného súdu sa sťažovateľka odvolala. Krajský súd rozsudkom č. k. 15CoPr/3/2021-854 z 23. februára 2022 (právoplatným 2. júna 2022) odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch I a IV potvrdil a žalovanému priznal nárok

na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľka podala 15. júna 2022 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 5CdoPr/7/2023 z 29. februára 2024 tak, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 12Cpr/2/2017-776 z 26. augusta 2020 vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania, zamietol a zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec v tomto rozsahu vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti postupu mestského súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že krajský súd koná nesústredene a neefektívne, keďže do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti nerozhodol o náhrade trov odvolacieho konania a z tohto dôvodu ani mestský súd nemohol rozhodnúť o výške náhrady trov odvolacieho konania. Zdôraznila, že z dôvodu postupu mestského súdu a krajského súdu je celková dĺžka konania viac ako 7 rokov a 6 mesiacov neprimeraná a ústavne nonkonformná. Dala do pozornosti, že v zmysle štrasburskej judikatúry si antidiskriminačné spory vyžadujú osobitnú rýchlosť konania.

4. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, sťažovateľka uviedla, že obdobné konania nie sú v súdnej praxi výnimočné a k prietiahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci, ale výlučne v dôsledku nesústredeného postupu mestského súdu a krajského súdu. K vzniku zbytočných prietahov samotná sťažovateľka nijako neprispela.

5. Sťažovateľka vyzdvihuje dôležitosť sporu pre svoju osobu, keďže predmet sporu sa týka porušenia zásady rovnakého zaobchádzania s náhradou nemajetkovej ujmy a má pre sťažovateľku enormný význam, a to nie iba existenčný, ale aj morálny, pretože sťažovateľka zastáva názor, že ňou podaná žaloba a v nej uvedená argumentácia proti žalovanému je v plnom rozsahu dôvodná, pričom za viac ako 7 rokov a 6 mesiacov sa nevie domôcť konečného rozhodnutia, ktorým by sa jej právna neistota odstránila.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom v poradí piatej ústavnej sťažnosti (štyri predchádzajúce boli odmietnuté ako zjavne neopodstatnené) je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty prietahovým postupom mestského súdu a krajského súdu po vrátení veci dovolacím súdom na nové rozhodnutie v otázke náhrady trov odvolacieho konania, v dôsledku čoho nedošlo k skončeniu veci a rozhodnutiu o všetkých zložkách konania.

7. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (čl. 47 ods. 2 charty) niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

aj „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

8. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty) takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková dĺžka konania pred súdom nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietahov (I. ÚS 210/2018, IV. ÚS 172/2020, II. ÚS 334/2021, II. ÚS 514/2021), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (I. ÚS 190/2019, II. ÚS 357/2021). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020).

9. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o občianskom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91).

10. Ústavný súd berie do úvahy pohľad na sporové konanie o žalobe sťažovateľky ako celok, teda vrátane fázy konania, ktorej predmetom bolo rozhodovanie o náhrade trov konania (rozsudok ESLP vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11). Vo vzťahu k tejto etape konania však ústavný súd prízvukuje kritérium významu predmetu rozhodovania pre sťažovateľku, ktorý je *in abstracto* daný tým, že agenda trov konania predstavuje vedľajšiu agendu s podstatne nižším vplyvom na stav právnej neistoty ako pri nerozhodnutí veci samej (III. ÚS 451/2022).

11. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02) ústavný súd uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vychádzal zo zistenia, že v čase podania ústavnej sťažnosti (16. júla 2024) bolo napadnuté konanie vo veci samej právoplatne skončené. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 26. augusta 2020. Predmetný rozsudok vo výroku, ktorým žalobu v časti zamietol (výrok I) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV), nadobudol právoplatnosť 2. júna 2022 a v časti zastavenia konania (výrok II) a uloženia

povinnosti žalovanému zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania (výrok III) nadobudol právoplatnosť 30. októbra 2020.

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol rozsudkom č. k. 15CoPr/3/2021-854 z 23. februára 2022 tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Na základe sťažovateľkou podaného dovolania najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5CdoPr/7/2023 z 29. februára 2024 zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec v tomto rozsahu vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd vo vzťahu k zrušujúcemu výroku v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nezistil, či a akým spôsobom bral pri rozhodovaní o náhrade trov konania do úvahy špecifickosť charakteru súdneho konania a postavenie sťažovateľky ako slabšej strany sporu a či skúmal aj prípadnú existenciu ďalších zvláštnych okolností hodných osobitného zreteľa podľa § 257 Civilného sporového poriadku, na ktoré je potrebné pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadať, a zaviazal ho uvedené napraviť v novom rozhodnutí o otázke náhrady trov odvolacieho konania. Následne bola vec krajskému súdu na opätovné rozhodnutie o odvolaní predložená 18. apríla 2024 a je vedená pod sp. zn. 15CoPr/5/2024. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti krajský súd vo veci konal 3 mesiace, pričom o nároku na náhradu trov odvolacieho konania opätovne nerozhodol. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že sťažovateľka postup krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/5/2024, t. j. po vrátení veci na nové konanie dovolacím súdom, v petite ústavnej sťažnosti nenamietala.

14. Zrušenie rozhodnutia v časti výroku o náhrade trov odvolacieho konania a vrátenie veci vo vymedzenom rozsahu krajskému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie svedčí o istej neefektivite v postupe krajského súdu, ktorú možno považovať za príčinu vzniku určitých prietahov v konaní, no zároveň však vzniknuté prietahy, zohľadňujúc tiež povahu veci, o ktorej krajský súd rozhoduje (náhrada trov odvolacieho konania, pozn.) a celkovú dĺžku konania vedeného na troch súdnych inštanciách (7 rokov a 6 mesiacov), nedosahujú takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky.

15. Na tomto mieste ústavný súd pripomína potrebu materiálneho prístupu k námietkam týkajúcim sa zbytočných prietahov, z ktorého vyplýva, že nie každý zistený prietah vedie automaticky k záveru o porušení označených práv. Rozhodujúce je v tomto smere posúdiť všetky okolnosti danej veci pre spoľahlivý záver o možnom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty. V tomto smere ústavný súd zohľadnil, že už v čase podania ústavnej sťažnosti bola miera právnej neistoty sťažovateľky značne eliminovaná, a to tým, že vo veci samej bolo právoplatne rozhodnuté (žaloba sťažovateľky bola zamietnutá) s tým, že žiadnej zo strán nebolo priznané právo na náhradu trov prvoinštančného konania. V čase podania ústavnej sťažnosti teda sťažovateľka bola v stave právnej neistoty, len čo sa týka náhrady trov odvolacieho konania.

16. Vo vzťahu k postupu mestského súdu v napadnutom konaní je potrebné uviesť, že pokiaľ zo strany krajského súdu nedôjde k rozhodnutiu o náhrade trov odvolacieho konania, mestský súd nemôže rozhodnúť o ich výške, keďže rozhodnutiu okresného súdu o sume náhrady trov konania logicky musí predchádzať právoplatné a vykonateľné rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku

na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku). Pokiaľ sťažovateľka mestskému súdu vyčíta, že v priebehu konania na dovolacom súde z jeho strany nedošlo k vyčísleniu náhrady trov odvolacieho konania, hoci rozsudok krajského súdu bol v tom čase právoplatný, ústavný súd k tomu uvádza a opakuje svoju argumentáciu, ktorú uviedol vo svojom uznesení už v súvislosti s predchádzajúcou ústavnou sťažnosťou sťažovateľky vo veci sp. zn. IV. ÚS 183/2023, že je primárne úlohou všeobecného súdu, aby zvážil ním prejednávanú vec z hľadísk rýchlosti a hospodárnosti konania a aby následne zvolil vhodný postup. Doterajšie nerozhodnutie o výške trov konania je determinované zvoleným postupom okresného súdu, ale aj správaním sťažovateľky. Súd nerozhodol bezprostredne po právoplatnosti rozsudku o výške trov konania, ale po podaní dovolania uprednostnil „praktické“ hľadisko (hospodárnosť konania), odsúvajúc rozhodnutie o výške trov konania do rozhodnutia o dovolaní, keďže dovolaním bol napadnutý výrok týkajúci sa náhrady trov odvolacieho konania. Napokon v dôsledku zistenia čiastočnej dôvodnosti podaného dovolania aj došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu v časti výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, čo len osvedčuje správnosť a hospodárnosť postupu vtedajšieho okresného súdu. Z tohto dôvodu ústavný súd vznik zbytočných prietahov v postupe mestského súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady trov odvolacieho konania neidentifikoval.

17. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu mestského súdu a krajského súdu v napadnutom konaní, vychádzajúc z citovanej judikatúry, ústavný súd dospel k záveru, že ich postup v napadnutom konaní nie je poznačený prietahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

18. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2024

Peter Molnár
predseda senátu